

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Igor Zgoliński

SSN Adam Roch

w sprawie **G. K.**

skazanego z art. 178a § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 19 kwietnia 2023 r.,

kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich

na korzyść skazanego

od wyroku nakazowego wydanego przez Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum

w Szczecinie

z dnia 22 września 2022 r., sygn. akt V K 789/22

**uchyla wyrok nakazowy Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum
w Szczecinie z dnia 22 września 2022 r., sygn. akt V K 789/22 i
przekazuje sprawę temu sądowi do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Prokurator Prokuratury Rejonowej Szczecin-Niebuszewo w Szczecinie oskarżył G. K. o to, że w dniu 30 maja 2022 r. w S. na Pl. [...] – w ruchu lądowym, prowadził

samochód marki B. o nr rej. [...] znajdując się pod wpływem środka odurzającego w postaci delta-9-tetrahydrokanabinolu (THC) w stężeniu o co najmniej 14,6 ng/ml we krwi, tj. o przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. (55-55v akt sprawy V K 789/22).

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie wyrokiem nakazowym z dnia 22 września 2022 r., sygn. akt V K 789/22 uznał G. K. za winnego zarzucanego mu przestępstwa i za jego popełnienie na podstawie art. 178a § 1 k.k. wymierzył mu karę grzywny w wymiarze 300 stawek dziennych, przyjmując wartość jednej stawki na kwotę 10 zł (pkt I), a na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet wymierzonej kary zaliczył okres zatrzymania oskarżonego od dnia 30 maja 2022 r. do dnia 31 maja 2022 r (pkt IV). Ponadto orzekł wobec ww. zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 5 lat (pkt II), świadczenie pieniężne w kwocie 5.000 zł na rzecz Funduszu P. (pkt III), zaliczył na poczet orzeczonego zakazu okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 30 maja 2022 r. (pkt V) oraz rozstrzygnął o kosztach sądowych (pkt VI) (k. 62 akt sprawy V K 789/22).

Wobec niezainicjowania postępowania odwoławczego, rzeczony wyrok uprawomocnił się w dniu 20 października 2022 r. (k. 62 akt sprawy V K 789/22).

Postanowieniem Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 14 listopada 2022 r., sygn. akt V K 789/22 sprostowano omyłkę pisarską zawartą w wymienionym wyroku nakazowym w ten sposób, że w pkt I rozstrzygnięcia w miejsce 300 stawek dziennych grzywny po 10 zł wpisano 200 stawek dziennych grzywny po 15 zł. W uzasadnieniu wskazano, że wydany wyrok zawiera błąd, który został popełniony na skutek omyłki (k. 68 akt sprawy V K 789/22). Niniejsze rozstrzygnięcie zaskarżył prokurator Prokuratury Rejonowej Szczecin-Niebuszewo w Szczecinie, zarzucając obrazę przepisu postępowania tj. art. 105 § 1 k.p.k. podnosząc przy tym, że taka korekta nie jest dopuszczalna w trybie w nim wskazanym, w związku z czym wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości (k. 71-72 akt sprawy V K 789/22).

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie postanowieniem z dnia 24 listopada 2022 r., sygn. akt V K 789/22 przychylił się do ww. zażalenia i uchylił uprzednie postanowienie z dnia 14 listopada 2022 r. o sprostowaniu omyłki w wyroku w całości (k. 73 akt sprawy V K 789/22).

Na podstawie przepisu art. 521 § 1 k.p.k. Przewodniczący V Wydziału Karnego Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie zwrócił się do Rzecznika Praw Obywatelskich o rozważenie sporządzenia i wniesienia kasacji od prawomocnego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 22 września 2022 r., sygn., akt V K 789/22 z wnioskiem o uchylenie przedmiotowego wyroku w całości i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania, albowiem analiza akt doprowadziła do konstatacji, że mając wzgląd na art. 502 § 1 k.p.k. sąd wymierzył karę grzywny w niewłaściwej wysokości, a nie zachodzą przesłanki do wznowienia postępowania, w związku z czym wniesienie kasacji przez Rzecznika Praw Obywatelskich mogłoby zniwelować ujawnioną wadę postępowania (k. 76 akt sprawy V K 789/22).

W przedmiotowej sprawie z kasacją wystąpił Rzecznik Praw Obywatelskich, który prawomocny wyrok nakazowy Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 22 września 2022 r., sygn. akt V K 789/22 zaskarżył w całości na korzyść G. K., zarzucając przy tym rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 502 § 1 k.p.k., polegające na wymierzeniu kary grzywny w wymiarze 300 stawek dziennych po 10 zł, podczas gdy przepis ten dopuszcza wymierzenie wyrokiem nakazowym kary grzywny w wysokości do 200 stawek dziennych albo do 200.000 zł. W obliczu tak sformułowanego zarzutu skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku nakazowego i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu Szczecin-Centrum w Szczecinie do ponownego rozpoznania (k. 3-4 akt SN).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie w trybie art. 535 § 5 k.p.k., albowiem zarzut rażącego naruszenia przepisów prawa, który miały istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, niewątpliwie zasługiwał na uwzględnienie.

Oczyszczając przedpole do dalszych rozważań w pierwszej kolejności wskazać należy, że w trybie art. 105 k.p.k. sprostowanie orzeczenia nie może prowadzić do jego merytorycznej zmiany lub jego uzupełnienia (zob. postanowienie SN z dnia 16 grudnia 2009 r., IV KK 347/09, OSNwSK 2009, nr 1, poz. 2572), a

takowe miałyby miejsce w przypadku podjętej próby sprostowania wyroku nakazowego wydanego przez Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 22 września 2022 r., sygn. akt V K 789/22, gdyż dotyczyłoby merytorycznej treści wyroku, tj. orzeczenia co do kary (zob. wyrok SN z dnia 3 czerwca 2015 r., III KK 79/15, OSNKW 2015, nr 10, poz. 87).

Przechodząc do merytorycznego rozpoznania kasacji należy zauważyć, że przestępstwo stypizowane w art. 178a § 1 k.k. zagrożone jest karą grzywny, karą ograniczenia wolności albo karą pozbawienia wolności do lat 2. Zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 33 § 1 k.k. grzywnę wymierza się w stawkach dziennych, określając liczbę stawek oraz wysokość jednej stawki, a których najniższa liczba wynosi 10, zaś najwyższa 540. Te ogólne reguły mogą jednak podlegać modyfikacji na co wskazuje zapis zawarty w treści wymienionego przepisu „jeżeli ustawa nie stanowi inaczej”. I tak też do rzeczonyj modyfikacji wymiaru grzywny będzie obligował m.in. przepis art. 502 § 1 k.p.k., który przewiduje szczególną granicę wysokości kary grzywny orzekanej w postępowaniu nakazowym. Jak słusznie wskazał Rzecznik Praw Obywatelskich, zgodnie z wyrażonym we wskazanej regulacji ograniczeniem, wyrokiem nakazowym można orzec karę grzywny wyłącznie w wysokości do 200 stawek dziennych albo do 200.000 zł. Niezastosowanie się przez sąd orzekający do granicy zakreślonej ustawą procesową w ramach postępowania nakazowego i skazanie oskarżonego na karę grzywny, której wymiar opiewa na liczbę stawek lub kwotę wyższą niż wskazana w art. 502 § 1 k.p.k. stanowi rażące naruszenie prawa. Brak jest wątpliwości co do tego, że rażące naruszenie przepisu art. 502 § 1 k.p.k. przez Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie orzekający w sprawie o sygn. akt V K 789/22 miało istotny wpływ na treść wydanego w tej sprawie wyroku nakazowego, albowiem doprowadziło do skazania G. K. na grzywnę przekraczającą dopuszczalną granicę kary tego rodzaju określoną w ustawie możliwej do orzeczenia w wyroku nakazowym. Nie ma podstaw do upatrywania w rzeczonym uchybieniu bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 5 k.p.k. jak starał się to wykazać Przewodniczący V Wydziału Karnego Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie. Orzeczenie o karze nieznaney ustawie w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 5 k.p.k. oznacza wyłącznie orzeczenie o karze nieznaney w ogóle obowiązującej ustawie karnej, nieznaney w ogóle systemowi obowiązującego prawa karnego (np.

kara śmierci, banicji, chłosty, utraty dobrego imienia itp.). Wymierzenie kary nieznanej ustawie w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 5 k.p.k. nie występuje w sytuacji, gdy orzeczono karę rodzajowo dopuszczalną przez ustawę karną, a jedynie w wymiarze sprzecznym z obowiązującymi przepisami prawa (zob. A. Sakowicz (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*. Wyd. 10, Warszawa 2023, Legalis online). Powyższa materia, zdaniem Sądu Najwyższego nie wymaga dodatkowej eksplikacji z uwagi na przejrzystość przepisów ją regulujących.

Reasumując, sąd *meriti* wydając wyrok nakazowy w sprawie Gracjana Koopmana rażąco naruszył przepis art. 502 § 1 k.p.k., co nie tylko mogło, lecz miało istotny wpływ na treść zapadłego orzeczenia. Powyższe okoliczności doprowadziły do podzielenia stanowiska wyrażonego w kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich i uwzględnienia wniosku w niej zawartego poprzez uchylenie wyroku nakazowego Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 22 września 2022 r., sygn. akt V K 789/22 i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania. Podobną ocenę w zbliżonych stanach faktycznych wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 października 2007 r. sygn. akt IV KK 322/07 (OSNwSK 2007/1/2342) oraz wyroku z dnia 2 lutego 2010 r., sygn. akt III KK 430/09 (OSNwSK 2010/1/224).

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie przystępując po raz kolejny do rozpoznania tej sprawy, winien rozważyć tryb jej rozpoznawania i uwzględnić ustawowe granice wymiaru kary kształtowane również - przynajmniej w pewnym zakresie - przez normy prawa procesowego.

Z tych też względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[SOP]

[f.n]